

OPPILAANOHIJAIKSEN OHJAISSUUNNITELMA

Oppilaanohijauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohijauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohijauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohijaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohijausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohijauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohijaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohijauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1–2 oppilaanohijaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohijauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohijauksen tavoitteiden kannalta on tärkeää valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka antavat oppilaille mahdollisuuden muodostaa itsestään myönteisen käsityksen oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaanohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkitys tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Vuosiluokilla 3–6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijoina. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisina jäseninä ja toimijoina. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämäään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Näiden vuosiluokkien aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskelunvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojensa vaikutusta opintoihinsa ja tulevaisuuteensa. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien

oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoja koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Ohjauksen perusta

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Kouluissa toteutettava ohjaus tukee ennaltaehkäisevän toiminnan lisäksi erityisesti niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia. Henkilökohtaisen ohjauksen avulla ehkäistään oppimisvaikeuksien syntyä ja tuetaan sosiaalista kasvua sekä edesautetaan opiskelutaitojen ja vastuullisuuden kehittymistä.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jatkumo. Ohjauksesta huolehtivat opettajat ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö yhteistyötä tehden. Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta koulunkäynnissään ja eri oppiaineiden opiskelussa. Ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaille annettavaan arviointipalautteeseen. Vuosiluokilla 1 - 6 oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja tai erityisopettaja. Luokilla 7 - 9 oppilaanohjaus on myös erillinen oppiaine, jonka opetuksesta vastaa oppilaanohjaaja. Jatko-opintoihin ohjaus 9. -luokalla on pääosin oppilaanohjaajan vastuulla.

Ohjaussuunnitelma

Ohjaussuunnitelman tavoitteena on selkeyttää ohjaustyön käytänteitä ja toimintamallien ydinkohtia. Se antaa tietoa ja tukea ohjaustyötä tekeville. Ohjaussuunnitelma on tarkoitettu

oppilaanohjaajan lisäksi muulle kouluhenkilökunnalle ja opetuksen järjestäjälle sekä oppilashuollolle ja huoltajille.

Ohjauksen rakenne perusopetuksessa

Ohjauksen toteutuminen taataan monitahoisella yhteistyöllä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Ohjauksessa korostuu yhteistyö huoltajien kanssa. Kaikki opettajat ohjaavat oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Tällä ennaltaehkäistään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä, syrjäytymistä ja annetaan valmiuksia jatko-opintoja sekä työelämää varten.

luokkaohjaus

- 7 lk. 0,5 vuosiviikkotunti (yksi oppitunti viikossa kahdessa jaksossa)
- 8 lk. 0,5 vuosiviikkotunti (yksi oppitunti viikossa kahdessa jaksossa)
- 9 lk. 1 vuosiviikkotunti yksilöohjaus
- 7. ja – 8. luokkalaisille tarjotaan yksilöohjausta tarpeen mukaan
- 9. luokalla jokaiselle oppilaalle järjestetään yksilöohjausta lukuvuoden ajan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti pienryhmäohjaus
- pienryhmäohjausta hyödynnetään luokka- ja yksilöohjausten rinnallahuoltajien kanssa tehtävä yhteistyö
- vanhempainillat
- huoltajien tapaamiset
- sähköiset viestintäkanavat pedagogisessa tiimissä työskentely työelämän kanssa tehtävä yhteistyö
- 8.- luokalla viikon mittainen TET
- 9.-luokalla kahden viikon TET
- paikallisten yrittäjien kanssa tehtävä yhteistyö

toisen asteen oppilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö

- avoimet ovet
- koulutusinfot
- koulutusmessut
- oppisopimusinfot

Ohjaus alakoulussa

Ohjaus vuosiluokilla 1 - 2

Ohjauksesta alakoulussa vastaavat pääsääntöisesti luokanopettajat, jotka konsultoivat tarvittaessa oppilaanohjaajia.

Vuosiluokkien 1-2 oppilaille annetaan ohjausta oppimiseen ja koulun muuhun toimintaan liittyvissä asioissa. Ohjauksen tavoitteena on auttaa oppilasta liittymään luokkaan ja kouluun,

sen sääntöihin ja toimintamalleihin. Oppilasta ohjataan itsenäistymiseen ja vastuullisuuteen koulutyössä ja tehtävien tekemisessä.

Ohjaus vuosiluokilla 3 - 6

Ohjauksella kehitetään oppilaan tiedonhankintataitoja ja autetaan häntä omaksumaan monipuolisia hänelle itselleen sopivia työtapoja. Oppilasta ohjataan yhteistoiminnallisuuteen, osallisuuteen ja toisten huomioonottamiseen. Alakoulussa ohjaus on pitkälti ryhmäohjausta, mutta oppilaalla on mahdollisuus saada henkilökohtaista oppilaanohjausta.

Nivelvaiheessa siirryttäessä yläkouluun luokanopettajat tekevät yhteistyötä yläkoulun oppilaanohjaajien kanssa.

Ohjaus vuosiluokilla 7 - 9

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Ohjaukseen osallistuvat kaikki opettajat. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Kouluissa toteutettava ohjaus tukee ennaltaehkäisevän toiminnan lisäksi erityisesti niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia. Henkilökohtaisen ohjauksen avulla ehkäistään oppimisvaikeuksien syntyä ja tuetaan sosiaalista kasvua sekä edesautetaan opiskelutaitojen ja vastuullisuuden kehittymistä.

Työn- ja vastuunjako

Oppilaanohjaaja on ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vuosiluokilla 7 – 9. Oppilaanohjaajan ohjaustehtävät liittyvät oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun. Oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymissä on keskeistä oppilaanohjaajan työssä. Oppilaanohjauksen oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö mm. koulujen, oppilaitosten ja työelämän kanssa ovat oppilaanohjaajan työtapoja.

Oppilaanohjaajan antama yksilöllinen ohjaus kohdentuu tuen tarpeen mukaisesti. Erityisen tuen aikana oppilaanohjaajanantamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tuettu siirtymä toiselle asteelle. Oppilaanohjaaja osallistuu myös koulun oppilashuoltotyöhön ja on pedagogisen tiimin jäsen.

Oppilaalla on mahdollisuus tutustua erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin ja oppilaitoksiin sekä

työelämään. Oppilaanohjaaja vastaa oppilaidensa työelämään tutustumisen järjestelystä ja ohjauksesta. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus sekä tieto sopivista jatkoopintovaihtoehdoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta.

Koulun vaihtuessa ja koulupolun siirtymävaiheissa oppilaanohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa. Oppilaanohjaaja vastaa oppilaiden ohjauksesta jatkokoulutukseen hakemisessa, yhteishaun järjestelyistä koulussa, oppilaidensa sijoittumisen seuraamisesta ja jälkiohjauksesta. Oppilaanohjaaja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, urasuunnitteluun ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa ja tiedottaa valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle.

Luokanvalvoja on yläkoulussa oman luokkansa oppilaiden lähiohjaaja ja seuraa luokkansa oppilaiden koulunkäynnin sujumista. Hänen tehtävissään korostuu yhteistyö luokan, oppilaiden, huoltajien, muiden opettajien ja oppilashuollon kanssa oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Luokanvalvoja tutustuttaa oppilaan omaan luokkaansa ja kouluun, huolehtii luokan ryhmäytymisestä ja luo myönteistä yhteishenkeä luokkaansa.

Luokanvalvoja seuraa oppilaiden koulunkäynnin säännöllisyyttä ja koulumenestystä, selvittää poissaolojen syyt ja kannustaa oppilaita koulutyössä. Hän seuraa oppilaidensa jaksamista ja hyvinvointia ja puuttuu ongelmiin. Oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksissa luokanvalvoja tekee yhteistyötä pedagogisen tiimin kanssa. Luokanvalvoja vastaa pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen osalta prosessin käynnistämisestä ja on mukana prosessissa.

Luokanvalvoja on säännöllisesti yhteydessä huoltajiin oppilaan koulunkäynnistä. Yhteistyön muotoja ovat vanhempainvartit oppilaan, opettajan ja huoltajien kesken, huoltajien tapaamiset, vanhempainillat sekä oppilaan koulunkäynnistä ja kouluun liittyvistä asioista tiedottaminen koulun ohjeiden mukaisesti.

Aineenopettaja on oman oppiaineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija. Hän vastaa oppiaineensa oppimisen ja opiskelutekniikan ohjauksesta ja opettamisesta. Hän seuraa ja arvioi oppilaan oppimista, oppitunneille osallistumista ja informoi huoltajaa arvioinnista ja oppilaan menestymisestä oppiaineessa.

Aineenopettaja luo myönteistä opiskeluilmapiiriä oppiaineen tunnilla. Aineenopettaja kartoittaa oppilaan tuen tarpeita oppiaineessaan, osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa. Hän seuraa oppilaan jaksamista ja puuttuu huolenaiheisiin yhteistyössä pedagogisen tiimin ja huoltajien kanssa. Aineenopettaja informoi oppilaita oman oppiaineensa sisältöjen yhteydestä työelämään ja ammatteihin.

Erityisopettaja on erityisopetuksen asiantuntija koulussa. Hän antaa erilaisin joustavin järjestelyin opetusta oppilaille, joilla on opiskelussa yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarvetta. Erityisopettaja osallistuu oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen,

tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä muun opetus- ja ohjaushenkilöstön kanssa. Hän osallistuu oppimissuunnitelman ja HOJKS:in laadintaan.

Päätövaiheessa erityisopettaja tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintojen suunnittelussa. Opetustyön ohella erityisopettajan työhön kuuluu muun muassa konsultointia, oppilashuollollista työtä sekä tukitoimien selvittelyä ja järjestämistä yhdessä huoltajien ja moniammatillisten verkostojen kanssa. Koulun muu henkilökunta tukee koulutyön sujumista ja koulun kasvatustavoitteita.

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 1 – 2

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelu sekä käytänteet ja säännöt vuosiluokilla 1-2
- vastuunoton harjoittelu
- oppilashuolto luokka ja oppilastoverit
- vuorovaikutustaidot

Koulu työympäristönä ja osana yhteiskuntaa

- oppivelvollisuus
- opinnoissa eteneminen
- oppimisen arviointi
- lähipiirin ammatit

Opiskelun taidot

- opiskeluvälineistä ja tehtävistä huolehtiminen
- oppimisen taidot ja tekniikat

Itsetuntemus

- omat vahvuudet ja taidot
- oppilaan hyvinvointitaidot
- itsearviointi

Tavoitteiden asettelu

- opettelee tekemään valintoja
- omaan opiskeluun liittyvät tavoitteet

Kodin- ja koulun yhteistyö

- huoltajien tapaamiset
- vanhempainillat
- sähköiset viestintäkanavat

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 3 – 6

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelu sekä käytänteet ja säännöt vuosiluokilla 3 - 6
- vastuunotto omasta oppimisesta
- itseohjaavuuteen ohjaaminen
- oppilashuolto
- luokka ja oppilastoverit
- vuorovaikutustaidot
- vertaistuki

Koulu työympäristönä ja osana yhteiskuntaa

- oppivelvollisuus
- perusopetuksen rakenne
- opinnoissa eteneminen
- oppimisen arviointi
- lähiseudun ammatit, työpaikat ja elinkeinoelämä

Opiskelun taidot

- opiskeluvälineistä ja tehtävistä huolehtiminen
- oppimisen taidot ja tekniikat

Itsetuntemus

- omat vahvuudet, kyvyt ja taidot
- oppilaan hyvinvointitaidot
- itsearviointi

Tavoitteiden asettelu

- oppii tekemään valintoja omista lähtökohdista ja kiinnostuksen kohteista (esim.
- valinnaisaineet)
- omaan opiskeluun liittyvät tavoitteet

Kodin- ja koulun yhteistyö

- huoltajien tapaamiset
- vanhempainillat
- sähköiset viestintäkanavat

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7 – 9

Vuosiluokka 7

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelu ja käytänteet yläluokilla
- vastuunotto omasta oppimisesta
- itseohjaavuuteen ohjaaminen
- oppilashuolto
- uusi luokka ja oppilastoverit
- vuorovaikutustaidot

Koulu työympäristönä ja osana yhteiskuntaa

- oppivelvollisuus
- perusopetuksen rakenne
- opinnoissa eteneminen
- oppimisen arviointi

Opiskelun taidot

- oppimisen taidot ja tekniikat
- oppimismallit
- oppiminen-unohtaminen
- oppimiseen vaikuttavia tekijöitä

Itsetuntemus

- omat vahvuudet, kyvyt ja taidot
- oppilaan hyvinvointitaidot
- kehittämis- ja oppimiskohteiden tunnistaminen
- omien toimintamallien ja suunnitelmien soveltaminen tarvittaessa

Tavoitteiden asettelu

- oppii tekemään valintoja omista lähtökohdista ja kiinnostuksen kohteista (esim. valinnaisaineet)
- omaan opiskeluun liittyvät tavoitteet
- itsearviointitaitoihin perehtyminen

Oppilas voi lisäksi tutustua kouluyhteisönsä työtehtäviin 1-2 päivän ajan.

Vuosiluokka 8

Oppiminen ja opiskelu

- vastuunotto omasta oppimisesta
- omien oppimiskohteiden itsearviointi
- omien toimintamallien ja suunnitelmien soveltaminen tilanteen mukaan

Itsetuntemus

- omien vahvuuksien, kykyjen, taitojen tunnistaminen
- oppilaan hyvinvointitaidot
- kehittämis- ja oppimiskohteiden hyödyntäminen
- omiin valintoihin vaikuttavat tekijät ja niiden tunnistaminen

Tavoitteiden asettaminen

- omaan opiskeluun ja urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet
- itsearviointitaitojen kehittäminen

Työelämä tietous

- Suomen elinkeinorakenne ja ammattialat
- työelämään tutustuminen
- yrittäjyys
- Ammatti- ja työelämä tietous
- perehtyminen ammatteihin
- työn ja ammattien muuttuminen
- yhden viikon mittainen työelämään tutustuminen (TET)
- työelämä taidot

Tiedonhaku

- tiedonhankintataitojen harjoittelu viestintäteknologiaa hyödyntäen

Koulutus rakenne

- Suomen koulutusjärjestelmä

Tiedonhaku

- tiedonhankintataitojen harjoittelu viestintäteknologiaa hyödyntäen

Ohjauspalvelut

- tutustuminen monikanavaisiin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin

Vuosiluokka 9

Oppiminen ja opiskelu

- vastuunotto omasta oppimisesta
- omien oppimiskohteiden itsearviointi
- omien toimintamallien ja suunnitelmien soveltaminen

Itsetuntemus

- omien vahvuuksien, kykyjen ja taitojen hyödyntäminen⁴
- oppilaan hyvinvointitaidot
- omiin valintoihin vaikuttavat tekijät ja niiden huomioon ottaminen

Työelämätietous

- nuorten työlainsäädäntö
- tasa-arvo työelämässä
- työnhakutaidot

Yrittäjyys

- sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys

Työelämään tutustuminen (TET)

- tukea oppilaan uravalintaa
- lähentää koulua ja ympäröivää elinkeinoelämää
- lisätä oppilaan työelämän tuntemusta
- työelämätaidot

Koulutusrakenne

- Suomen koulutusjärjestelmä

Jatko-opintomahdollisuudet peruskoulun jälkeen

- koulutusvaihtoehtojen esittely
- omaehtoiset tutustumiset toisen asteen oppilaitoksiin

Oma ratkaisuni

- tulevaisuuden suunnittelu ja päätöksenteko nuoren elämässä

Hakeutuminen jatko-opintoihin

- yhteishaun ja muiden hakujen käytänteet
- tiedonhakutaitojen harjoittelu viestintäteknologiaa hyödyntäen

Opiskelu ja työskentely ulkomailla

- kielimatkat
- vaihto-oppilastoiminta
- työskentely ulkomailla

TET- jaksoiden pääpaino on 9.-luokalla, jolloin oppilas on kahden viikon ajan tutustumassa

työelämään. Työelämään tutustumisjaksot järjestetään koulun säännösten mukaan. Oppilaat hankkivat TETpaikkansa itse. Oppilaanohjaajat auttavat käytännön järjestelyissä. Erityisopetuksessa oleville oppilaille tarvittaessa räätälöidään työelämään tutustuminen yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

Yhdeksännen luokan ohjaus

Henkilökohtainen ohjaus korostuu erityisesti 9.-luokan oppilaanohjauksessa jatko-opintoja suunniteltaessa. Huoltajilla on myös mahdollisuus osallistua ohjauskeskusteluihin. Työelämään tutustuminen eli TET kestää kaksi viikkoa 9.-luokalla. TET- jakso pyritään järjestämään syyslukukaudella, jotta se selkeyttäisi oppilaan jatko-opintosuunnitelmia. Päätöluokkalaisilla on mahdollisuus vierailta toisen asteen oppilaitosten järjestämässä avointen ovien päivissä. Toisen asteen oppilaitosten opinto-ohjaajat ja tutorit voivat vierailta kouluissa. Erityisen tuen tarpeessa oleville päätöluokkalaisille voidaan järjestetää tarvittaessa koulutuskokeilu tai räätälöity tutustuminen oppilaitokseen.

Oppilaanohjaaja tiedottaa sekä päätöluokkalaisia että heidän huoltajiaan ajankohtaisista asioista, kuten esim. TET:istä, tutustumiskäynneistä, vanhempainilloista ja yhteishausta. Oppilaanohjaaja auttaa lukioiden ainevalintojen tekemisessä ja pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin valmistautumisessa. Ennen lukuvuoden loppua päätöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan jatko-opintoihin liittyvistä asioista.

Yhteishaku

Yhteishaku on valtakunnallinen järjestelmä, jossa haetaan toisen asteen koulutukseen (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset). Haku tehdään sähköisesti osoitteessa www.opintopolku.fi Tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päätöluokkalainen hakee jatko-opintoihin. Oppilaanohjaaja koordinoi yhteishakua ja tiedottaa siitä. Oppilaat tekevät itse haun kotona tai halutessaan koulussa oppilaanohjaajan kanssa. Huoltajaa kuullaan nuoren hakeutuessa koulutukseen. Peruskoulut voivat järjestää huoltajan kuulemisen päättämällä tavalla. Huoltajan kuuleminen voidaan toteuttaa esimerkiksi lähettämällä oppilaan hakemuksen tuloste vanhemmille allekirjoitettavaksi, jolla kuitataan hakutoiveet nähdyksi.

Jälkiohjaus

Yhteishaun tulosten selvittyä oppilaanohjaaja on yhteydessä niihin oppilaisiin, jotka jäivät ilman jatko-opiskelupaikkaa. Oppilaille järjestetään yläkoulujen yhteinen jälkiohjaustilaisuus. Kunnan etsivän nuorisotyön kanssa voidaan tehdä yhteistyötä.

Oppilaanohjaajan ohjauksen vuosikello

Oppilaanohjaajan työhön kuuluvat oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö mm. toisen asteen oppilaitosten ja työelämän kanssa sekä toimiminen pedagogisen tiimin jäsenenä.

Elokuu

- jälkiohjaus
- alueen oppilaitosten yhteistyökokous (oppilaiden sijoittuminen jatko-opintoihin)
- selvityksen tekeminen ilman opiskelupaikkaa jääneiden oppilaiden sijoittumisesta ja tiedon lähettäminen kouluvirastoon
- tulevista aikatauluista informoiminen: TET-aikataulu, yhteishakuaikataulu, vanhempainillat

Syyskuu

- TET-järjestelyt
- vanhempainillat
- henkilökohtaisten ohjausten aloittaminen yhdeksännen luokan oppilaille
- mahdolliset alueelliset koulutukset

Lokakuu

- 9. luokan oppilaiden TET-lomakkeiden kerääminen
- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- 9. luokan oppilaiden vierailut toisen asteen oppilaitoksiin käynnistyvät

Marraskuu

- yhteishakuun valmistautuminen (tiedottaminen oppilaille ja huoltajille)
- yhteishaun koulutus oppilaanohjaajille
- yhteistyö toisen asteen kanssa
- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden nivelvaiheen suunnittelu ja neuvottelut

Joulukuu

- yhteishaun demo-versioon tutustuminen
- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus

Tammikuu

- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- yläkoulujen yhteinen yhteisvalintainfo 9. luokan oppilaiden huoltajille
- valinnaisaineoppaan laatiminen

Helmikuu

- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- yhteishakuun valmistautuminen

Maaliskuu

- yhteishaku ja siihen liittyvät tehtävät

Huhtikuu

- 9.luokkien haastatteluita ja pääsykokeita

Toukokuu

- perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen haku (10.-luokka ja VALMA)
- jälkiohjauksesta tiedottaminen
- yhteistyöpalaverit toisen asteen oppilaitosten kanssa

Kesäkuu

- yhteydenotto ilman opiskelupaikkaa jääneisiin oppilaisiin
- tilasto perusopetuksen päättäneiden sijoittumisesta jatko-opintoihin